

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шавн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Год. Редактор приймає від
11—12 год. передплату
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сично: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Польщі 3 шк. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 15 л.
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зима адреса 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ОСІННІ-СТУДЕНТСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ в СТАНИСЛАВОВІ

відбудуться дня 8. вересня 1928 о год. 20 веч. в са-
лах Т. на «Українська Вєсїла». (Хто не одержав за-
прошення, буде ласкавий з'ясуватися при касі)

Нарід і церква.

Львів, 3. вересня 1928.

В житті кожного народу церква, себ-то сума її морального скарбу і впливу та організаційних засобів, грає першорядну роль. В тому короткому означенні замкаємо весь багатоглибинний розмір і суть значіння церкви.

Крім морально-регулюючого чинника, крім скарбу етики, церква конденсує в собі великі цінності культурні, надбання історичні, здобутки традиції. Будучи по суті інституцією консервативною, церква не лише зберігає її культурну традицію даного народу, але й чужі традиції, якщо вона на протязі довшого часу знаходилася під чужими впливами. В першому випадку маємо до діла з тісним об'єднанням церкви і нації, як це діється нпр. у англіців або поляків, в другому випадку зустрічаємо роздвоєння, боротьбу, зменшення значіння церкви й моральне ослаблення серед громадянства.

Православна церква на Україні наразі зразком, будучи експонентом чужих впливів, а тільки в незначному розмірі культивує українські традиції, мусіла постійно втрачати на своєму значінні в користь сектанства і взагалі затривати свій вплив серед населення. Початки відродження православної церкви на Україні бачимо аж в останніх часах, коли в незвичайно важких і складних умовах розпочала свою діяльність українська автокефальна церква.

Інакше маєте справу на північно-українських землях, що найшлися після війни в межах Польщі. Воля з одного боку — як по своїй внутрішній суті, так і по складі ерархії — зберігла старий дух російської православної церкви, а з другого боку підпала під вплив нової, польської адміністрації, яка від десяти літ на місці православної Росії намагається в церкві поставити католицьку Польщу. Крім цих двох чинників: польського адміністративного-державного і російсько-ерархічного і русифікаційно-політичного, заступленого вищою церковною владою і зрусифікованим духовенством та останками російської бюрократії і частини замовленої церковно-шкільної маси, — є ще третій чинник і то найважливіший: нарід.

Ці три чинники натискають на православну церкву, намагаючись зберігти або поширити свій вплив у ній, стараючись перетворити її в інструмент своєї політики в найширшому розумінні цього слова. І так: росіяни змагаються до збереження свого впливу у церкві, до закріплення її, до перетворення церкви в заборону своєї об'єднаної політики. Польки, користуючись відривністю цієї церкви від решти православного світа з одного боку і відчуження від народної маси з другого, стараються з неї витворити інструмент своєї «уніфікаційної» політики. Війні до голосу приходять маса, яка теж устами своїх представників виставляє свої домагання. Православна маса в Польщі — в 70 проц. українська, в 20 проц. російська, а в 10 проц. росі-

ською або зрусифікованою. Зовсім природно, що в добу відродженого національного почуття, в добу широких національних рухів, в добу виповнювання національності реальним змістом та українська маса домагається, щоб зміст православної церкви на українській національній території був українським змістом, щоб церква була забором українських культурних цінностей, щоб вона була культиватором української традиції. Тільки тоді може наступити об'єднання церкви з народом, тільки тоді може поглибитися її моральне пісанництво серед народу, тільки тоді може зрости її вплив.

Православна церква в Польщі, настільки її виразником будемо вважати церковну ерархію, виявляє повне незрозуміння сучасного моменту. Від кількох літ кидається вона від одної крайності до другої, затриваючи авторитет, значіння і причиняючись до погіршення церкви — як морального чинника. До теперішніх втрат православної церкви в користь римо-католицтва і католицтва «східного обряду» не рівнозначать дешевенькі і безперспективні успіхи в поширенні православ'я на Лемківщині. Церковна ерархія православної церкви зі слабо характерним митр. Діонізієм на чолі адятна тільки до вічно змінливих компромісів. Поминаючи коронний «українізаційний» період з крем'яцької доби еп. Діонізія, період, ґрунтовно затертий описом двоєною русифікацією, бачимо у церковній ерархії тільки змагання догоджувати старому російському впливові і новому польському. Нарід, маса, українські віри, що є головним і основним складником церкви, є поза межами дбайливості церковної ерархії.

Ця атрофія дійсності довела до різкої боротьби між церковною ерархією і духовенством з одного боку й українським громадянством з другого. Зайвим було би пригадувати перипетії цієї боротьби і робити підрахунок її наслідків.

Фактом є, що в останньому часі зайшли події, які зробили надії на можливість конкордату (згоди) між церковною ерархією й українським громадянством, а які мали довести до частинного заспокоєння українських домагань в церковній діяльн. Для 1. липня відбулася у Варшаві нарада між митр. Діонізієм і українськими церковними діячами, якої висліді сконкретизовано в таких точках: 1) митрополит видасть відозву в справі українзації богослужень в тих місцевостях, де того вимагатимуть парафіани, 2) митрополит видасть інструкцію духовенству в справі поладнювання конфліктів між сторожниками церковно-славянщини, себ-то дальшої русифікації, і прихильниками українзації богослужень, 3) митрополит перенесе розподілюючих російських протоєрів в українських територіях, 4) митрополит покличе до митроп. ради, зложеної досі в російського духовенства й «істинно-русских» представителів сімох представників українського громадянства і трьох старших священиків та 5) митрополит обсядєть три вікарії

єпископські катедри українськими кандидатами.

Здійснення отсих постанов мало бути аступом до наладнання тісного зв'язку між церковною ерархією й українським громадянством та закріплення впливів правосл. церкви на українській території під Польщею. Ці скромні точки, на які погодилися українські представники, не викликали захоплення серед українського громадянства. Але й вони вже вивели з рівноваги «істинно-русских», які почали мобілізацію всіх темних сил проти згаданої умови. Також й реалізація умов почала затримуватися в безконечності. Вкінці появилася 1. серпня відозва в справі українзації богослужень, але без супровідних пояснень. Не вдоволено тем практичних інструкцій в справі можливих конфліктів, чим зведено до зера саму відозву. Перенесення протоєрів визнано несвоєчасним, а до митроп. ради вправді покликано представників українського громадянства, поминаючи представників українського духовенства, але одночасно й покликано цілу преледію РНО і представників галицьких москвофілів.

В такому складі в днях 22—24. серпня відбулася сесія митроп. ради. Вже підчас засідання «істинно-русских» почали тероризувати митрополіа. У Варшаві явилася делегація від «Волин. Полісся і Галиції» під

проводом ризиши Комаревича, яка домагалася прийняти в склад ради П. провідника, погрожуючи інтервенцією міністерства освіти. Митр. Діонізія уступив перед натиском своїх коннаціоналістів, які вже день перед тим внесли скаргу до міністерства. Коли «істинно-русским» наляглося ожно, то чому не малоб узатися до нього. На випадок здійснення українзації ця горстка помішків переславилася загрозливою відсилкою до всіх авторитетних автокефальних перелів і відійшло до опії всього світа через «Лігу Нації».

І слабо характерний митрополіа знову подася, занувався, став на чвертькоролів, скоринишсь перед терором ривонів.

Але на тому не виграє, тільки втратить православна церква. Дальше її відчуження від народу зведе її на мавпів, ослабить її, зробить її політичною на всі чужинні експерименти політичного характеру, зведе її на ні-про як моральний чинник, перетворить українську територію під Польщею в «ліку мого» під батальюю осядмів.

Церква без опори на тверду скелю народного масиву є церквою мертвою, є організацією чужою. Тому імперативом сучасного моменту є звести до об'єднаного об'єднання між церквою і народом в об'єднаному інтересі.

Виробнича конференція робітників української металургії.

В червні й липні відбулися у Харкові виробнича конференція робітників української металургії. На цій конференції голова уряду союзу металургів Паденсталь. Вирма дав характеристику нинішнього часу української металургії в народному господарстві Союзу. Паденсталь дав 3/4 всього виробу чавуну та більше половини сталі в металургії продукції Союзу. Але темп розвитку української металургії дуже відстає від розвитку цілого господарства. Минаючого року вся радянська промисловість перевищила передвоєнний рівень на 8 проц., бачуючого року має перевищити його на 25 проц., а Паденсталь минаючого року досягав 83 проц. передвоєнного рівня, й лише бачуючого року має досягти 100 проц. Нам повсюдність той голод на металеві товари, який відчувається як у цілому Союзі, так спеціально на Україні. Щоби пошприти темп виробництва металургії, треба поширити капітальне будівництво, будувати нові заводи, пати, пати, поширити заводський транспорт, електрифікацію, житлобудівництво і т. д.

За п'ять років у металургії аложено 150.000.000 карбованців. Останніми роками все більш суми йдуть на нове будівництво. Однак розвиток металургії несе такі відхилення, що і його не можна уважати за нормальний. На думку Бирма з три причини, що перешкоджають нормальному й швидкому зростанню металургії: відсутність коштів для капітального будівництва, загальна межуальність і невідготованість до великого капітального будівництва і варті брані власності в роботі.

У бачуючому господарському році Паденсталь може витратити 110.000.000 карбованців, в тому числі 60.000.000 карбованців на капітальні роботи і 50.000.000

карб. на нові заводи, 50.000.000 карб. призначено на імпортові устаткування, 10 мільонів на ремонт, 13—15 мільонів на техніку безпечки й житлобудівництва. На нове будівництво залишається 13 мільонів карбованців. Цей суми не вистарить для продовження тих робіт, які розпочали в 1925—27 році. Через те на деяких заводах за недостаткою кредитів доводилося і припиняти капітальні роботи, а закінчені цілого не використовувати імпортоване устаткування, а не лаяти верстатом по складах.

Тепер (за попередніх обчислень) контролює цифр металургії на 1925—29 рік. Щоби вести форсованим темпом будівництво, треба витратити 120 мільонів карбованців для теперішніх заводів, 40 мільонів карбованців на будівництво нових заводів і 20 мільонів карбованців для виплати. Доперва ці витрати поможуть Паденсталь продовжувати розпочаті капітальні роботи. А з цього, протимом зайнятих пати років Паденсталь витратив 100 і мільярд карбованців. Останні є дуже важливі завдання, які стоїть перед Паденсталь, є приспорила будівництво. За минаючим будова металургійної пати вичага 3—4 мільярд карбованців і рік, а на Україні ця будова тягнеться два роки.

Після доповіді голови уряду Паденсталь конференція заслухала селендо від представників Вєстурійського й мітегу металургів Союзу, а в справі капітального будівництва в підкріпленнях Паденсталь. Це доповідь показує, що вона вказує пати рік зб і теперішній робіт тресту. Головна причина зб і капітального будівництва — це тілі планувальні та проектувальні Наприсказ в 1925—26 році планувальні не пати років, в 1926—27 році зб мільярд витрат, а в бачуючому році зб мільярд витрат. Тим самим на чині

продіє з переведенням капітальних робіт, але врешті-решт вся робота щодо відбудови металургії. Це призвело до того, що ми вважали у величезні роботи мільйон карбованців, а потім примусом принесли їх. Цим ми відновили конти будівництва, і в цьому виходять великі страти. Хто винен у тому, що досі не вжитося зради червеного заводу й що суми асигнувань на відбудову заводу зросли з 18 мільйонів карбованців до 30 мільйонів карбованців. Само правління Південстали мусить визнати, що завод почали будувати без будь-якого технічного аналізу, без досвіду. Таке становище маємо також з маріупольським заводом: на будівництво мали витратити 6.500.000 карбованців, а тепер виходить 25 мільйонів, та може й ним це не обійдеться. Може хоч тепер покращало будівництво? І на цю саму Південстали, не червоної, відповідає: „простої ще не готові, кошторисів ще не ухвалено, науку робіт вивчили лише в 1929 році. Це беззаста, це марнотратство“.

У своїх промовх делегати від робітників найбільше опинилися на основних трібах капітального будівництва і вважалися проти твердження голови управління Південстали, який усе поклаувався на об'єктивні умови. Делегати показали факти про безжальність, негосподарність та гологоство в капітальному будівництві на підприємстві Південстали й допитували, що значна частка з них в хибі, які спостерігаються, при падає на трест.

Наприклад, старі фундаменти їх заводів імені Лібнехта стояли по 5-6 років, а вони не витримують навіть сімх місяців. На сталі Балфурівка витратили понад 1,5 мільйона карбованців. Гадали, що збільшиться продуктивність праці, і що ці капітальні витрати поспішать став виробництва. Але гроші витратили, а жадної користі з цього нема. Збудували капітальні стіни на паровозне депо, а потім мусіли зруйнувати їх, бо будували не так, як слід. І це все за „об'єктивними умовами“. На заводі імені Петровського одержали загінців, які брешуть, ні більше, ні менше, як на дві тони. Турбіну на цьому заводі два роки приймає, три роки встановлювали а те-

пер 63 раз ремонтують. На вагонно-будівельному заводі в Каміні витратили на дуно 1,5 мільйона карбованців. Пили кредитовані капітальні роботи на заводі імені Лібнехта мільйон ралів. Роботи провадили „на око“ і лише тепер почали складати плани. Будівництво дуже дикі, бо „нам надензують замість матеріальні умови кошти, або часто гуто те, чого нам зовсім не треба“.

Дуже але стоїть справа на підприємствах Південстали щодо техніки безпеки. Діловідач управління Південстали, Левін каже, що число нещасливих випадків з робітниками не лише не зменшилося, а навіть за останні два роки збільшилося: на 1000 робітників було 18,5 нещасливих випадків. Минулого року Південстали асигнувала на охорону праці 1.307.000 карбованців. Однак наслідки мало ефективні, бо більшість цих коштів витрачено на збудування лазень, вентиляцій та інші заходи, а на техніку безпеки пішло тільки 3 проц. І в біжучому році стан не кращий: правда, асигнувано вже 2.850.000 карбованців, з того на техніку безпеки 37 проц., але за перше півріччя використано тільки 21 проц. кредитів. Основна причина невикористання кредитів полягає у спланованому застосуванні кредитів у центрі. Однак представник Наркомпраці Синебрюхов та Всеукраїнського Комітету металургії О. Пилипенко дуже гостро критикували цей доклад управління Південстали. Вони доводили, що число нещасливих випадків протягом року виносить 250 на тисячу робітників, а по відомостям асигнувальних органів доходять навіть до 400. Цифри подані управою відносяться лише до одного місяця.

Конференція ухвалила резолюцію, що трест і управління заводів мають пильніше прислухуватися до голосу робітництва. Чи це що допоможе, не вже інша річ.

8 ц. м. здержуємо висилку часопису Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою.

Д. КОРЕНЕЦЬ.

У дівочім пластовім таборі.

Перед роками читав я російську повість — утопію, в якій зображено життя „людей-дітей“ будучності“, що живуть серед прекрасної природи під опікою своїх вихователів „руководителів“. У них день починається величавим гимном до бога-сонця, а проводять вони його безжурно і весело на різних забавах і руханкових вправах, бо про все їм потрібне дбають їх провідники, батьки народу. Саміж вони живуть у повній невідомості свого стану, безжурним життям дітей, що мають дбайливих родичів.

Ця утопія пригадалася мені, коли я в кінці липня ц. р. навідався до табору пластунок на Соколі біля Півднотого.

Там також життя починається вчасним ранком величавою піснею, перенятою патріотизмом і побожністю, та на око минає серед гри і віжого роду забав. Однак, коли йому трохи ближче приглянемо, то побачимо, що воно коду змістовніше, ніж тамто утопічне. — Правда, душею табору була його команда — а п. Навроцькою на чолі. Та властиві не є тут так само, як у російській утопії невідомості дітям, що сапо виконують волю своїх провідників „руководителів“, але вони є співтворцями свого власного життя. Доброта нашого Митрополита дала їм прегарне приміщення на високому вібчу горі, що гордо здіймається над бистрою і бурно-диною Лівицею. При його допомозі дітвора пласту до чотирьох гарних домівок на своє приміщення, а наші народні установи і деякі приватні добріді за допомогою своїх дарунками їхне господарство.

Все інше створили пластуни самі. Вони уладили свої домівки, самі асудуть апровізацію, самі дбають про лад, працюють у кухні, а при тім усім мають час не лише на руханку і забави, але і на різні умови заняття, як картографія, виклади, гутірки на різні теми: фахово-пластові, і національно-освідомлюючі, на спіл відомих пісень, ще й на власну творчість, а саме: на повне гумору і життя, оспівування таборового життя. — Слід ще додати, що підготовку жіночого табору і його організацію переводить гурток старших пластунок, який у таборі творить т. зв. булаву. — На кожному кроці тут бачимо, що це не діти, котрі живуть в якійсь вакаційній бурсі під рукою суворих „настоятелів“, а молоді громадяне, що зібралися провести час і вчитись життя серед гарної природи, а при цьому підготуватися до громадянського життя. Бож між ними стрічає „татові“ і „мамині“ доні, що покинули не менш гарні літніска і родину та присмаки маминої кухні, щоб жити таборовим життям і їсти пластову кашу. Вони добровільно, а не раз трохи перебоєм, за випрошеною волею-неволею батьків прийшли сюди і піддалися як-не-як, а тверді, таборові діти. Не тверда вона в тім розумінні, щоб твердо була рука, яка над нею тяжіла, та тверді вимоги таборового життя: раннє вставання, скромна, хоча достатня і здорова їжа, багато годин занять, праця в кухні, сон у точко приписанім часі, взагалі весь день під агул обочної сивастки на протязі місяця переміння життя у таборі не в забавку, а в поважну працю.

А проте це життя, як можна було на кожному кроці заперімітити, не тяжіло нашім молодим пластукам. Це було свідоме підчинення

Троцькізм ще живе.

Лист Троцького до VI. конгресу Комінтерну. — Полеміка з його тезами.

Троцький давно вже живе на заслання. Всі майже давні його опозиційні товариші показали і відірвалися від своїх „помілок“. А сам Троцький незламний і далі стоїть на тому становищі, яке спричинило його заслання. Що більше він стоїть і тепер у близькому контакті зі своїми політичними однодумцями та часто з ними перепишеться. По конгресу Комінтерну, що відбувається тепер у Москві, написав він листа, в якому характеризував теперішнє подолання в СРСР такими жерними словами:

„Ми тепер же нашім господарським рівнем, нашім побутовим культурним умовами ще богато ближчі до капіталізму, при чому відсталого і некультурного капіталізму, ніж до соціалістичного суспільства“.

І хоч Троцького на конгресі нема, то цей лист як також його листи до політичних однодумців спричинили те, що „догребаний“ троцькізм став осередком уваги мільйонів асидів конгресу. Троцькізмови присвячено окремий реферат, який вголосив Мануїльський. В ньому полемізував він з тезами Троцького та доказував, що вони маловищі, а тим самим контрреволюційні.

При тім нагоді не зашкодять пригадати, в чім дежить суть троцькізму. На думку Мануїльського лежить вона в таких твердженнях Троцького: а) перемога пролетарської революції в одній країні, коли її не підтримає світова революція, не може бути нічим іншим як короточасним епізодом. „Безкаліїм є думати, — пише Троцький в одній зі своїх праць — як доказує досвід історії та теоретичні міркування, що, наприклад, революційна Росія моглаб встояти перед консервативною Європою або соціалістична Німеччина моглаб лишитися ізольованою в капіталістичному світі;“ б) відвід до й дійшов Троцький у своїх міркуваннях до теорії перманентної революції, до теорії про аключну диктатуру самого тільки міського пролетаріату без селянства і накінець до того, щоб зараже всіми можливими засобами „робити“ світову рево-

люцію, бо „без безпосередньої — як додано пише Троцький — державної підтримки європейського пролетаріату робітничий клас Росії не зможе тримати владу в своїх руках і перетворити своє тимчасове панування на довготривале соціалістичну диктатуру“.

Таким чином троцькізм не дає сподіватися комуністам, дарма, що Троцький нібито вже звільдований. З реферату Мануїльського виходить, що не звільючи на своє заслання Троцький всема такими розважками далі свою політичну діяльність та масбегато ідейних прихильників серед комуністів.

Хто не вписав ще своєї дитини до приватної школи „Рідної Школи“ — нехай зробить це негайно. — Ніодна українська дитина не сміє пропадати в чужій школі!

Непевні перспективи мира.

Американець про пакт Келлогга. — Беззміни постанов версальського трактату про кордони не може бути довготривалого мира.

Визначний політик і державний митець Великих Держав, делегат до Женевського Конгресу, Фред Бріт, відомий творець американської флотії, що серед великих трудностей та великої напруги протівилків переіні свою програму морського зброєння Великих Держав, ма на днях розмову з одним із представників європейської преси. В розмові зазначив він своє ставовище до сучасної пацифістичних намагань та зазначив і деякі мирових трактатів. Ставовище не характеристичне тим, що воно є немов холодною подумом суворого й твердого політичного міркування, побудованого на реальних фактах — у гущу гарячих пацифістичних апеляцій, що в них поринули деякі провідні керівники теперішньої світової політики. У нест підписування пакту Келлогга в Міжпарламентарного Конгресу в Вералі, мають слова найвідповідальнішого соціалістичного зброєного неабачного аналітика. А цікаві всім те тим, що Фред Бріт є при-

Далі слід підчеркнути повну рішучість: усі мусіли не тільки однаково виконувати всяку працю до миття посудини включно, але також усі здорові мусіли їсти ту саму їжу. Із повною приємністю пригадався я як „татові“ і „мамині“ донечки халасували з повним апетитом здорову, таборову страву з їдучою.

Тому, хто хоче прижити своїх дітей до громадянської дисципліни, якої вага дежить у добровільній, свідомій підчиненню своїй волі прийнятим обов'язкам і порядкам, хто хоче вчти їх всякої не виключаючи фізичної праці, виконаної з охотою, хто хоче їх виховати в принципах абсолютної рівності, скромності у вимогах і життєвих потребах, а при тім загартувати життям на зоні природи, нехай їх посилає у пластові табори. Не треба дикатися, що вони там перестудяться, перетомляться, наражать своє здоров'я, бо до того не допустить дуже дбайливий лікар д-р Шуровський, що не гірші мами дбає про здоров'я дітей, поручених його лікарській опіці.

На кінці позволю собі висказати одне побажання на адресу засідателів, а передовсім безлітніх громадян: щоб вони брали на своє утримання дітей, яких родичам і їх скромна оплата 50 зок. за чотиритижневий побут не дозволяє вислати дітей у табор. Кюта для неадекватно невелика, а можна її навіть складати протягом року сплатами у „Верховній Пластовій Команді“ у Львові при вул. Бляхарській 11. Цей Львів при вул. Бляхарській 11. Цей обов'язок могли би теж прийняти на себе різні наші установи, а передовсім ті, що з вихованням молоді мають до діла. Вони сповнять тим важкий обов'язок супроти народу, котрому так часто не достачає самих прикмет, в яких виховуються молоді у наших пластових таборах. Ставське, в серпні 1928 р.

ім усім шафлетом. Правда, „помірава- чим і практичним“, а не вапняк як і в.

„Як представник Задніпрян Держави“ — казав він — я відношуся до безпеки нашого буття, якийсь „словом“: нашої заворотної торгівлі — сувілью та до- бря порушеною флотом, так само як і як співачки своїх обочайні бачимо роз- ним про забезпечення від зломів і во- ню. В одному й другому випадку не мо- жим добувати нічого спільного, як природного відруху самозбереження, що має на меті швидко інструментування.

„Не уявляю сумнівам, що ніякий одо- рово думачий чоловік не вірить у і- ші можливості війни, як лише оборонної. Проте так звані „астрономічні шафлет- ти“ заважають нам, що коли ми дума- ємо про оборону, то тим самим мусимо мати на увазі свого протинника, а обо- нельні настрій, що зроджується на та- ким підлому, є вже сам собою поваж- ному небезпечкою війни“.

На мою думку річ не має так але- відносно Злучених Держав як є певний, що які Англія, які Японія не показує- ся почати з нами війни. Але своєю доро- гою, так переконання не може мені сто- яти на перешкоді рахуватися із всіма- ми можливостями, які належать до по- стійної боротьби в міжнародній політиці, тим більше, що ми маємо найбільшу за- сорочку торгівлі й найдовшу торго- вельну шляхи“.

„Я не виключаю можливості абсолют- ного миру в будучині, але сучасніми мировими пактами не зробимо це нічо- го конкретного в тому напрямку. Не бу- де це і не буде випадку, щоб який на- рід приєднувався мирового договору в мент, коли входить у тру його життє- вий інтерес. Сюди треба віднести та- кож пакт Кадзюга, який тривалою ми- ра ніяким робом заповнити не може. Го- довано Європа є ще далеко від справж- нього миру. Я є глибоко переконаний, що в Європі на мене бути й мови про який- небудь природний і певний мир так до- го, як дого не будуть усунені болісні версайського трактату та доки не бу- дуть виправлені відповідно несправдлив- і мордони“.

Ось слова одного з найвідоміших му- жік Злучених Держав. Його погляд ціл- ком слушний, а притім дуже творчий та безсторонний

Всілякі ШКІЛЬНІ КИЖКИ

КОНСУЛЬ СРСР ПРО „ТАРГІ ВХОД- НЕ“.

Львівська „Хвіля“ помістила голос консуля про „Таргі Входу“. Консуль СРСР Лавчинський сказав: „Радянські республіки докладають усіх сил, щоб поправити своє економічне положення після руйни, яку принесла за собою війна та господарка давнього режиму. Радян- ські республіки старяться теж про це, щоб навести торг. взаємини з усіми су- сідніми державами в інтересі широким народних мас. До кожного нашої, вже дав- ськодавно мирової творчої праці у наших сусідах, ми не можемо зайняти іншого ста- новища, як з правдивою симпатією. „Сх. Торги“, яких метою госп. розвиток зе- мель найбільше під територіальним ог- лядом положених біля Рад. України, котрі лунуть із нею стільки органічних зв'яз- ків, притягають нашу спеціальну увагу. Притом, що наслідком рішких об'єктив- них перешкод рад. республіки останніми роками не були заступлені на Торгах“.

Бажаю успіху VIII Сх. Торгам і висло- вою бажання, щоб в найближчому році участь рад. промислу і торгівлі в Торгах була повна й активна“.

„Слово Польське“ подає такий погляд кон- суля Лавчинського про „Таргі Входу“: „Міжнародні ярмарки є одним із най- більших чинників у світовій економіці. То- му теж СРСР надає їм величезне значін- ня та бере участь у цілому ряді таких торг. імпреа. На VIII Сх. Торгах у Львові нема нашого відділу, бо цього року бе- ремо участь у ярмарках у цих краях, де наші виступи зараховуються до традиції. На жаль, таких традицій у відношенні до Торгів у Львові ми ще не віднашли, хоч здавалося би, безпосереднє територ. су- сідство і старі торг. зв'язки могли би це викликати, тим більше, що об'єктивний ін- терес промислу за цим у дуже багатьох ділянках промислової продукції і сіль- ського господарства. Означе сподієся, що в будучині буде позитивно полаго- джене питання нашої участі у Сх. Тор- гах, а в значній мірі сприятиме цьому у- правління торг. взаємин“

Останні вісти.

ЗАМКІНЕННЯ КОНГРЕСУ ПОНЕВОЛЕ- НИХ НАРОДІВ.

Львівська „Хвіля“ повідомляє з Женев за Жид. Тел. Аг.: В останній дні нарад кон- гресу нащ. меншостей вислухали рефе- рату про культуру співпрацю нащ. мен- шостей та ухвалили відповідні резолюції. Постановили зібрати бібліографічні ма- теріали та відати статистичні піаручки про меншості.

Перед закриттям конгресу предсідник д-р Вільфін у заяві зазначив, що колись муз докладно текст української заяви, ві- читаної на конгресі, був би перебит україн- ському делегатові Левицькому, бо ця заява суперечить принципам конгресу нащ. меншостей.

Після прашальної промови предсідника д-ра Вільфана закрито 4. конгрес нащ. меншостей.

„СУСІДИ СРСР НЕ МОЖУТЬ ВІЗЯТИСЯ ОБМЕЖЕННЯМ ЗЕРНО“.

В Женеві закінчено другу сесію спец. комісії для справ фабрикації зброї. В 16. уст. нового пакту відносно міжнар. кон- венції признали односторонню спец. стано- вище Польщі й інших сусідів СРСР. Це- третє з черги признавання з боку всіх дер- жав на території Ліги Націй, що сусіди СРСР не можуть бути нічим обмежені у свободі організування оборони держави без од- ночасного визнання такими обмеженнями та на тих самих умовах з боку СРСР.

ЧЕМБЕРЛЕН УСТУПАЄ?

З Лондону повідомляють, що усту- плення першого лорда адміраліції Брідж- мена є початком реконструкції теперіш- нього англ. кабінету. Кажуть, що Чем- берлен не верне вже на становище міні- стра закорд. справ. Місце його займе міні- стр колоній Амері.

КАТАСТРОФА ФРАНЦУСЬКОГО ЛІТАКА.

Зникнув мін. Бокановський. Чувся вибух на прогулянці до Клермон- та.

ноні і вжиті до всіх усіх типів, важ- ний вибір коментарів, змісту до поль- ської та німецької літератури — репетито- рія, також переклади римських і грецьких жалюків — поручає до найнижчих цінах

КНИГАРНЯ А. БАРДАХ

Львів, вул. Крайівська 1.

Закінка, а також купити важливі книжки по найнижчій ціні. Замо- влення впродовж відпо- ротного почтом. 416 1-7

МЕДИЦИНАЛЬНИЙ РАДНИК Д-р І. Бережницький

лікар-хірург у Львові, вул. Підвалів 7. Діа. „Дністра“ 415 повернух. 2-2

По широкому світі.

Австрійський уряд проголосить амне- стійний закон для ашанування 10-літній республіки.

В Ленінграді мазі здійснювати контр- революційну організацію „Блакитний Ін- тернаціонал“. 34 осіб арештованих.

Вейдольос рішив почати мирні пере- говори з Ангору, щоб поладити всі спірні питання між Грецією і Туреччиною.

Вперше цього року аросла в Німеччині сількість безробітних: дня 15. серпня за- реєстрували 648.000 осіб без праці себ- то на кілька тисяч більше, ніж два тижні раніше.

Між німецьким урядом і адміністрацією закінчилися зирнух конфлікт по причині збільшення цін іалі; окремий трибунал дозволив закінчити адміністрації відно- сити ціни так, щоб річно було 250.000 мід. марок доходу.

НОВИНКИ

— Конфіскація. Останнє 195 ч. „Діла“ закінчило львівське староство городське за передруж- інтерв'ю з послом Д. Палієвим, опублікованим у берлінському щоденни- ку „Дер Таг“.

— Чи хліб подорожні? Львівські пека- рі протестують проти теперішніх офіці- альних цін на хліб і погрожують страй- ком, коли магістрат не відкаже ціни на 8 сот. від одного кіла.

— Відмова львівського ратуша. Булі- вельний вигляд рішив надати ратушній естетичний вигляд зверху і трохи від- мотувати його з середини. Жінка зі смолоснином пензлем, бо вся прибула на який би сентиментальна дама стоїть може аналізувати. Її це остання особа в групі трьох символічних постатей, зліп- лених ще в 1881 р. у честь Франца По- лаффа. Весь портал, що є пізнішим до- датком до першої будівлі розберуть. Лян в рісупу перед воротами покину- ти шістьом; може переробити їх на ками- ні, щоб краще підлягували входу. Ста- ру, обморгану вежу підуть відновля- ти аж на другий рік. Коридори в ратуші вже на деяких поверхах червонозаконі ласково фарбою і закінчено на них елек- тричні лампи, замість газових. Арте- факта комісія погрожує, що навіть по- діляра атомом буде викладено плитками, а посередній стоятиме камінний вагон, який опали з незалежної „катедри“. А мо- же ще за якийсь час битиме там водо- грай на архаїч. електричних інструм- тах? Добре було би, якби при нагоді всіх пере- будов не забули також і про змозовий годинник, щоб на ньому можна було прочитати годину, навіть вночі.

— Нещастя в крає. У Підзамчі брід- ського повіту згоріло три дома. — В о- колиці Рішова травова буря знищила поля та будинки на 100.000 зол.

— Темна хроніка. На залізничній ста- ції в Загір'ї атомники забрали гроші з „огневої“ каси. — Біля Городка Ягаль- убили на дорогі в суперечці малярни- ко музуну Івана Марушана одні з двох його товаришів; хто, дові невідомо. — Перед Холмовом на шляху двох евако- ваних бандітів ограбили кортмара зі Сургора.

— Померли: в Ленінграді найстарший російський математик Писсе, член Ака- демії у 84 р. життя. — У Києві по- мер у 64 р. німецький віце-адмірал Маєр- Валдек, що на початку світової війни боровся Кіао-Чо. — Помер головний лі- кар паризьких шпиталів Койон, якому літак у леті зламав голову.

— Чи літак Амурасена? Доці несправе- дливо вистав в Осло, що буніт- но вийшли франц. літак „Літан“, на якому Амурасен і франц. летун Гільбо забра- лись на розшуки „Італії“ на острові Люфоті.

— Річні вісти. 2-го вересня почина- ється в Відні „річний ярмарок“, на я- кому вперше організують виставку мор- ських приладів. — Америк. бюджет на 1928-29 р. скінчиться дефіцитом 94 мід. дол. Буде це перший дефіцит США. Держ- авні діла. — Були третійх прені- ер Скуайде, що помер незадовго в Ате- нат закінчили Філіп і міліарда арам. —

ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ
просимо при зміні адреси,
подавати рівночасно і дав-
ну адресу. 2 3

Перед шкільними вписами.

Родичам шкільної дітвори під увагу.

Бажаючи сприяти приладу української сімейної дітвори до всенародній міс- цевій шкільній діяльності заарядила ви- шення посади в справі прикрити сім- ських дітей до державних шкіл міста Львова, які значайно подорожують- ся відомою. Тому родичі шкільних гро- мад повинні негайно понаписувати свої віти до приватних всенародніх шкіл „Рідної Школи“. Наука в цих школах відбувається по давним державним шкіль- ній і при того звертається велику увагу на вивчення української історії, геогра- фії та літератури, на виховання в укра- їнському національному дусі та на пра- вильний бач виховання. Шкільну оплату платять тільки ті, що можуть її плати- ти. Незаможні одержують знижку або й цілковите звільнення від шкільних о- плат, а зовсім бідні ще й домогою в книжках, шкільних прибохат, убірств та обум, а навіть доживляння. Школи „Рідної Школи“ у Львові ось такі: Хло- пчів в дівоча школа ім. Шевченка — вул. Митницького ч. 12. Хлопчів школа ім. Гринченка вул. Городищеня ч. 96. Дівоча школа ім. Гринченка — пл. св. Юра ч. 5. Мішана школа ім. князя Льва — вул. Крушинська ч. 15 (на Личакові). Мішана школа ім. Короля Данила — вул. Жовтківська ч. 62.

Родичі! Подумайте, щоб Ваші діти вчилися і ходили до рідної школи! По- Ваші свідки обов'язки!

Театри.

Великий Міський Театр:
3-го с. 7-30 год. „Патиміа“, опера.
4-го с. 7-30 год. „Казка Гербіана“, оп.
5-го с. 7-30 год. „Мій місто і сьматков“.

Кіна.

„Аполло“, „Боснійський“.

"Одеса" (Львів, Байна "П. Перлина та-
рому"
"Палас": "Шпигун" Фріда Лінга.
"Фатанортана": "Шаронка Банітська."

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іларій Лев, студ. IV. р. прав. упокоїв-
ся 30. липня 28. р. в домі своїх ба-
тьків після короткої, важкої хвороби у дов-
голітньому році життя. В. П. П. 443 1-1

За упокій душі
бл. п. Д-ра ПРОСЛАВА
Кулачковського
першого директора "Дністра"
відправитися Богослуження в пят-
ницю, 4. вересня 1928 р. о год.
8. рано в Церкві Успенія Пресв.
Богородиці, на яке запрошуює Ди-
рекция Тов. "Дністер" 449 1-1

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир.
Панаса Карабінюка.
Студійська Нові:
4. IX. Гейша.
5. IX. ВІВ.

Бібірка:
4. IX. Гейша.
7. IX. ВІВ.
8. IX. Світлана Ася.
9. IX. Ой не ходи Гриню. 3-2

В Приватній Українській гімназії
"Рідної Школи" в Рогатині відкрива-
ється з біжучим шкільним роком гума-
ністичний відділ четвертої
класи, який буде різнитися від істу-
ючої гуманістичної гімназії тим, що
матиме латинської мови буде
вести від першої класи, по-
добно як у класичних гімназіях. Такий
чином цей новий відділ буде різнити-
ся від класичного тим, що не буде
в ньому грецької, зате буде поширена
наука математики й природи, а ри-
сунки будуть вестися всіх вісім ро-
ків. — Кандидатів до нового гумані-
стичного відділу буде приймати Управа
гімназії вибірково до 10. вересня; на
писемні запити відповідей відвартують
поштою (за дозвільною картки або знач-
ка на відповідь). — Управитель гімназії:
Чайковський. 423 2-2

Черноморці! За згодою Верховної
Корпорації відбувається в Станіславові
Святочний Товариський Зізд в дніх
8, 9. вересня 1928 р. До участі в зіб-
ранні запрошуються негайно з задушенням
своїх адреси у Ком. Мерови Гаушів-
ського, Угорники п. Станіславів. Ко-
мітетів очікує в суботу о год. 18. на
зібранні в Станіславові Комітет. 430 2-2

В дівочій учительській семінарії У. П. Т.
у Львові, вул. Мохначного ч. 12. при-
ймається ще додатково учениці на всі кур-
си. — Управа семінарії. 435 1-2

Загальні Збори Кружка Р. Ш. У. П. Т.
в Коломиї відбулися 4. вересня
1928 о год. 1. поповудили в залі Наро-
дного Дому зі сідуючими дивіями поряд-
ком: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання
протоколу з попередніх Загальних Зборів.
3) Звіт з діяльності Старшини: а) се-
кретаря, б) скарбника, в) господаря, г)
організатора. 4) Північні Звіти. 5) Звіт
Контрольної Комісії. 6) Дискусія над
звітками і рішеннями Старшини абсолют-
но. 7) Вибір нової Старшини і Кон-
трольної Комісії. 8) Вибір делегатів на
Загальний Зізд Р. Ш. У. П. Т. у Львові. 9) Вис-
тупи і запити. — На випадок недостат-
ності місць відбуваються Збори о год. 18.
під час приїзду нових членів. —
За Старшини Кружка Р. Ш. У. П. Т.
в Коломиї Богдан Левинський, голова.
Михайло Обрицький, за секретаря. 437 1-1

ПОЗІР СОКАЛЬЩИНА! З нагоди три-
дцятилітнього існування Філії Товариства
"Прогіт" в Сокалі відбувається в не-
дільний 16. вересня 1928. Ювілейне Свято,
в якому повинні взяти участь усі україн-
ські Установи та усі Громадянства Со-
кальського та суміжних повітів. Про-
грама свята: в год. 9.30 Початок Служ-
би Божа на обох над Вутом; в год.
11.30 Сантима Академія (танок) в про-
грамі: а) Стеценко: Вирішуй Мати —
збір хорів читальня повіту; б) Приїтан-
ня Філії; в) Приїти від українських У-
станов; г) Національний гімн. — В год.
12.30 Початок музичних історій; — в год.
3 (15). Народне гуляння (фестин), в часі
якого відбувається вистава під відкритим
небом п'єси "Невольник", при ласкавій
співучасті "Прогітського Театру".
Ювілейні відкриття, які є різнорічною
карткою виступу на "Народне Гуляння" і ви-
става "Невольник" — в ціні 50 сот. можна
доставити в м. Сокаль Філії в Сокалі та
Безді і в усіх Члених і Кооперативних
повітах. Визн.

МАГАЗИН ПАПЕРУ і шкільних приладів А. КРУТ

Львів, Гродзичних 4. — Тел. 54-41
359 (Блак Гриню)

порукає на шкільний сезон наладарі, олі-
ні, дошки, нотатки, кредит. т. д. Нечитай-
но низькі ціни. П. Т. Професоран значний ре-
зультат

НИЩИТЬ:

Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блошиці,
прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для освітлення найкращих наслідків,
користуватися ручними розпророзувачами.

ДРІБНІ ОГолошення

БІЛІАНТИ, також іншу біжучерію
купує по високій ціні Домбров-
скі - Розважівські, Львів (Готель
Жоржа) Академічна 2 2481 11-2

УЧИТЕЛЬКА до учених виділових
шкіл потрібна сейчас Найкраще
така що моглаби удіяти і гри на фор-
тепії. — Зголошення: Теодія Фітьо,
Плуги ад Золоті. 433 2-2

САМОСТІННИЙ зряд дому і госпо-
дарства у безженного священика
або північного прийме бездітня, інтелі-
гентна, господаря вдома в своїй віку. —
Ласкаві зголошення під "Праця" до Ад-
міністрації. 425 2-2

ЛІТНИСКО Зника вода-Рудно, 10 км.
від Львова в парцелі (парі) на про-
даж. — Інж. В. Манастирський, Львів,
вул. Павлівна ч. 17. 426 2-3

ОКАЗІВНО на продаж мужеське фу-
тро з шовів майже нове. Оглядати
можна в роботі Вп. Пана Ференцевича,
вул. Домініканська ч. 11/1. 408 1-4

ПРИМУ на мешкання учених, ві-
шматка соціаліста, вул. Скарбівська
ч. 3. П. пов. число дверей 7. 413 2-2

ДО вишайму для учених вигідний, со-
ціалістичний поїзд з харчем при
вул. Ходорівського ч. 17/1. пов. у. Дя-
лишко. 2-2

ГІДИННИКИ тільки найкращих фа-
брик препіайні продає за готівку і
на бати від десятих з'ят а найліпшою сто-
роною авіація фірма Іван Зельтенрайх,
Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 113-2

ЗРЕДУКОВАНА старша учителька
може обійти лекцію на селі з народ-
них шкіл на цілий рік і заопікуватися
дітьми свент ально також зайнятися на-
рядом домашньої господарки. — Зголо-
шення слати на адресу: о. Михайло
Оскада, гімназ. катехит, Броди. 445 1-2

ДВОХ до трох учених найде вигідне
приміщення враз з харчем і опі-
кою. — Жураківська, вул. Синистська
ч. 68. III. поверг. 445 1-1

ЗА попередній надісланням 250 зол.
вислаю портрет Т. Шевченка або
І. Франка, артистичний, тханий на шов-
ку. — А. Магура, Ужнів — Ужнів. 442 1-2

ОГолошення.

За оголошення Редації не відповідає.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синистська ч. 17. II. п.

Скріплювання титанічних зубів, налом-
бавання й винищення зубів без болу.
Штучні зуби в дентуку і золоті підля
американської системи. Пациєнтів з про-
ваційного податкованості в найкращому
часі: П. Т. Урядовий і студентам значна
302 знижка. Подіємі в сплатах. 2-5

ГУСТАВ ЛЮФТ

СПЕДИТОР

Львів, вул. Замкнська ч. 11. Тел. 54-47.
позагроджує: місцеві перепрова-
дження, небезпечні транспорти, всіля-
кого роду довози, пліть, магазин-
ну, транспорт і перевіз машин.
443 час і т. п. 1-4

Рекламації цілої і закінчені.

Присилайте передплату!

САМОХОДИ „PRAGA”

4, 5, 6. — особові

1, 2, 3, 5 тон. тягарові

фабрично каросовані, одинокі на всі дороги, з інсталяцією Bosch, крітї
шпирою, емалювані Ducco, з автоматом, що унеможливило витоплення дождж,
небувало економічні.

Стало на складі.

Репрезентация Львів, Ягайлонська 7.

342

Телефон 305.

Спеціаліст податків і митних

д-р Фелікс Ган

Львів, Городацька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 2-21

АДВОКАТ

д-р ПРОСЛАВ КРИЖАНОВСЬКИЙ

веде адвокатську канцелярію

в Станіславові,

419 вул. Голуковського ч. 7. 2-3

Ідальні, спальні, сальони і му-
жеські комнати першорядних виробів
красних і закордонних по приступних
цінах поручає фірма

БРИК і ГРИНЕР

Львів, вул. Ягайлонська 24, тел. 21-76.

Вже виїшов з друку

-- Луговий співанник з нотами --

“ЗАПОРОЖЕЦЬ”

і продається по ціні 2 зол.

Замовляти на адресу:

Видавництво “ГРОМАДА”, Львів,
Коперніна 28/II.

Хто замовляє 10 пр. і налітати готівкою,
392 дістає і прим. даром. 4-5

На запити повідомляємо, що

КИЛИМИ

з фабрики СТ. ГАЛАНА в Глинивах
продає у Львові фірма

О. СТЕФАНОВИЧ

(раніше РОМАН ЗУБЮ)

вул. Галицька ч. 16.

Гарні нові взори. ВОВНА тільки першої
сорті; добірно барвела, рішучо ні-
коли не линяє. Товар певний і тре-
налий. Ціни приступні. 4-5

!!! НА 6 МІСЯЧНІ СПЛАТИ !!!

Жіночі плащі, Раглан, Футра, Одяги мужеські
з найліпших бельєських матеріалів, як готові так і на міру поручає

Краєвий Склад Одіння ЛЯНГА

Львів, Пасаж Міколяша.

Позір на фірму ЛЯНГ. Продажа на поверсі проти
дроговерії Міколяша. 2-3